

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Gál Sándor ügyvéd (Pécs, Szilágyi D. u. 17.) által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek a dr. Kolozsvári Ágnes jogtanácsos (Budapest, Pf. 142.) által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 2009. február 16. napján kelt 11.P.21.519/2007/37. számú ítélete ellen az alperes által 38. sorszám alatt benyújtott fellebbezés, valamint felperes által Pf.3. sorszám alatt benyújtott csatlakozó fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgyára vonatkozó fellebbezett részében helybenhagyja.

A perköltségre vonatkozó részében részben megváltoztatja, és az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 340.600 (háromszáznegyvenezer-hatszáz) forintra, az államnak a Baranya Megyei Bíróság Gazdasági Hivatala felhívására fizetendő állam által előlegezett költség összegét 67.026 (hatvanhétezer-huszonhat) forintra leszállítja.

A másodfokú eljárásban felmerült költségét mindegyik fél maga viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2007. április 1-jén közúti balesetet szenvedett az alperesnél kötelező felelősségbiztosítással rendelkező másik személygépkocsi vezetőjének hibájából.

A balesetben a felperes jobb bokatájéka sérült, a jobb sarokcsont elmozdulásos törése keletkezett, a sarokcsont-lábtő csontizület-fél ficamával. A sarokcsonttörés maradandó fogyatékossgal gyógyult. 2007. októberében úgynevezett sudeck szindróma alakult ki (amely erős fájdalomérzettel jár), gyógyulása jelenleg is tart,

annak további kezelése szükséges, a gyógyulás tartama nem állapítható meg. A gyógyulásig a felperes élelemfeljavításra szorul, amelynek napi költsége 500.- forint. A sérülés következtében létrejött jobb alsó-felső bokaizületi mozgásbeszűkülés miatt maradandó fogyatékoság áll fenn a felperesnél, amely 36-40 %-os munkaképesség csökkenést okozott. Ebben az állapotban érdemi javulás nem várható. A lábfunctió beszűkülése miatt felperes mindennapi élete elnehezült, járás, gyaloglás, lépcsőzés, gépjárművezetés közbeni pedálkezelés, főként tartós igénybevétel esetén, panaszt okoz. A balesettel okozati összefüggésben a felperesnél egy szorongásos-depressziós lelki állapot is kialakult. A poszttraumás stresszavar és személyiség-változás jelenleg még súlyosbodást mutat, a depresszió tünetei erősödnek, pszichés állapota még nem végleges.

A felperes a tulajdonában lévő, és általa működtetett F.C. Betéti társaság alkalmazásában havi 70.000 forint bruttó keresettel rendelkezett a balesetet megelőzően, és jelenleg is. Felperes egy ruházati üzletet működtet, amelyben az üzletvezetői és az eladói munkakört is ő látja el. A káresemény után, 2007. szeptember 1.-től kezdett el dolgozni, munkáját fizikai és pszichés állapota miatt csak ereje megfeszítésével, rendkívüli munkateljesítménnyel tudja elvégezni, melynek mértéke munkaképesség-csökkenésének mértékével azonosan 40 %. A balesetet követően 2 hónapon keresztül az üzlet vitelét I.R. alkalmazásával tudta a felperes biztosítani, akinek ezért összesen 140.000 forintot fizetett ki.

A balesetben a felperes gépjárműve totálkáros lett. A gépkocsi káridőponti forgalmi értéke 686.000 forint volt, a roncsot 30.000 forintért értékesítette a felperes, így 656.000 forint kára keletkezett.

A lábsérülésére tekintettel a felperes 2007. július 23-án egy automata sebességváltóval felszerelt Volvo V70 típusú személygépkocsit vásárolt 1.850.000 forintért, a vételár az automata sebességváltó miatt 75.000 forinttal volt magasabb.

A baleseti sérülés után a felperes több alkalommal is kórházi kezelés alatt állt, az első kórházi kezelést követően egy hétre teljes gondozásra, ápolásra szorult, majd 3 hónapig részleges gondozás, ápolás volt szükséges napi 4 órában. Ennek költsége 150.000 forintot tesz ki.

Az új gépkocsi megvásárlásáig a felperes összesen 60.000 forintot fizetett I.R.részére, aki ez idő alatt öt gyógykezelésre, és egyéb ügyeinek ellátására a saját gépkocsijával szállította.

A felperes 2.400 forint kórházi napidíjat fizetett ki a gyógykezelésének idején, és egyszer 11.970 forint, egy alkalommal pedig 7.176 forint értékben vásárolt gyógyászati segédeszközöket.

A felperes módosított keresetében 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és 2.596.822. forint vagyoni kártérítés (a gépkocsiban keletkezett kár, a gyógykezeléssel, gyógyulással kapcsolatban felmerült kiadások, az idegen

munkaerő igénybevételenek költsége, elmaradt jövedelem, illetve járadék), valamint a jövőre nézve havi 100.000 forint baleseti járadék és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. E körében arra hivatkozott a felperes, hogy csak ereje megfeszítésével képes a munkáját ellátni, ezért a 70.000 forint munkabér járadék formájában való megfizetésére kérte kötelezni az alperest. 15.000 forint járadékra tartott igényt élelemfeljavítás címén, továbbá havi 15.000 forint megtérítését kérte háztartási kisegítéssel kapcsolatos kártérítés címén.

A vagyoni kártérítés körében a felperes álláspontja szerint a baleset bekövetkeztekor a totálkárossá vált személygépkocsija 800.000 forint értékű volt, és 200.000 forint volt az automata sebességváltó költsége az új személygépkocsi beszerzésekor.

Az alperes - módosított ellenkérelmében - a követelés jogalapját nem vitatta, a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét 4.000.000 forintban elismerte, azt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Az élelemfeljavítás címén követelt napi 500 forint összeget ugyancsak elismerte, míg a gondozási díjat 60.000 forint erejéig ismerte el, azzal azonban, hogy minden, a kereset benyújtását megelőző hat hónapnál régebbi járadékigény elévült. A felperes által gépjárműkár címén követelt összeget 697.074 forint erejéig elismerte. Vitatta, hogy az automata sebességváltó 200.000 forint összegű többletköltsége indokoltan és szükségszerűen merült fel, és vitatta annak összegszerűségét is. Egyebekben a keresetet elutasítani kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, továbbá 1.160.796 forint vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte. Ebből 656.000 forint a személygépkocsiban bekövetkezett kár, 75.000 forint az automata sebességváltó többletköltsége, 51.074 forint a roncsautó szállításának költsége. 140.000 forint költség megfizetésére kötelezte az alperest azon a címen, hogy a felperesnek I.R. alkalmazásával ilyen összegű többletkiadása merült fel. 150.000 forint ápolási költség és 60.000 forint I.R. részére kifizetett szállítási költség megfizetésére, és 28.722 forint kórházi napidíj és gyógyászati segédeszköz megtérítésére kötelezte az alperest. A baleset bekövetkeztének idejétől havi 43.000 forint kártérítési járadékban marasztalta az alperest, amelyből 15.000 forint az élelemfeljavítás költsége, és 28.000 forint lenne az a jövedelemvesztés, ami a felperest azért nem éri, mert ereje megfeszítésével végzi el a munkáját.

Az ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása és a vagyoni kártérítés összegének 867.316 forintra való leszállítása, a 2007. június 13-a előtti időben felmerült járadékok tekintetében a kereset elutasítása, és az alkalmazott részére kifizetett 140.000 forintban való marasztalásának mellőzése, valamint a kártérítési járadék fizetési kötelezettségének megállapítása iránti kereset elutasítása érdekében az alperes fellebbezett. Külön is támadta az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összegét.

A felperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be, amelyben a nem vagyoni kártérítés összegét 5.000.000 forintra, míg az elsőfokú bíróság által megállapított havi 43.000 forint járadék összegének havi 100.000 forintra való felemelését kérte.

Az alperes fellebbezése kapcsán fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a csatlakozó fellebbezés teljesítését ellenezte.

A fellebbezés és a per fő tárgyára vonatkozó részében a csatlakozó fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság által túlnyomórészt helyesen megállapított tényállást a másodfokú bíróság kiegészíti azzal, hogy a felperes a 2007. szeptember 26. napján kelt iratával az 58.849 kárszámmra hivatkozással bejelentette az alperesnél, hogy a baleset során súlyos személyi sérülést szenvedett, állapota még nem végleges, de feltehetőleg maradandó fogyatékossággal fog gyógyulni, így az ebből eredő vagyoni és nem vagyoni kárát az alperestől követeli.

Az alperes a 2007. október 3-án kelt válasziratában a felperes igényét nem ismerte el.

Az így kiegészített tényálláshoz képest, a per fő tárgyára vonatkozóan - fellebbezett részében - helyes az elsőfokú bíróság érdemi döntése, részben téves azonban a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezés.

A kiegészített tényállásra tekintettel alaptalanul támadja az alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletét a járadékfizetési kötelezettség kezdő időpontjára vonatkozóan.

A fellebbezésben is hivatkozott Ptk. 280. §-ának (3) bekezdése szerint a tartásdíjat, az életjáradékot és a baleseti járadékot időszakonként előre kell fizetni. A jogosult a 6 hónapnál régebben lejárt, és alapos ok nélkül nem érvényesített részleteket bírósági úton többé nem követelheti.

A kiegészített tényállás szerint a felperes a balesettől számított 6 hónapon belül valamennyi kárának megtérítése iránti igényét - ezen belül a baleseti járadék iránti igényét is - az alperesnél bejelentette, így az igénye érvényesítésével nem késlekedett. Az igénybejelentéshez képest ezért a 2007. december 13-án előterjesztett kereset nem késett el, így alaptalanul sérelmezi az alperes fellebbezésében a baleset bekövetkeztének idejétől megállapított járadékfizetési kötelezettségét. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a felperes állapota még jelenleg sem végleges, késedelem ezért sem állapítható meg az igényérvényesítés tekintetében.

Alaptalanul sérelmezi a járadék összegét is az alperes.

A Ptk. 356. §-ának (1) bekezdése szerint akinek munkaképessége baleset folytán csökkent, csak akkor követelhet járadékot, ha a baleset utáni keresete (jövedelme) a baleset előtti keresetét - neki fel nem róható okból - nem éri el. A (3) bekezdés értelmében a járadék megállapításánál a balesetért felelős személy javára nem vehető figyelembe az a kereset (jövedelem), amelyet a balesetet szenvedett személy a balesetből eredő jelentős testi fogyatékossága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el. A törvény fenti két rendelkezésének összevetéséből az következik, hogy bár - formálisan igaz az a fellebbezési állítás, amely szerint a felperes jövedelme ténylegesen nem csökkent, hiszen a baleset előtti keresettel egyezően havi 70.000 forint jövedelemmel rendelkezik, azonban ezt a jövedelmet csak ereje megfizetésével tudja elérni, amely a törvény idézett rendelkezése szerint az alperes javára nem vehető figyelembe. Ebből pedig az következik, hogy a járadék igény elbírálása során a bíróságnak úgy kell tekinteni, mintha a felperesnek a baleset után csak - az elsőfokú ítéletben megállapított mérték szerint - havi 42.000.-forint jövedelme lenne, s a különbözetet az alperes körteles megtéríteni.

Alapítvánnyal sérelmezi e körben az alperes azt a mértéket is, amelyet az elsőfokú bíróság a felperesnél, mint rendkívüli munkateljesítményt vett figyelembe. Az alperes indítványára kiegészített igazságügyi orvosszakértői vélemény értelmében a felperes baleseti sérülése a mindennapi életben a járás, gyaloglás, lépcsőzés, gépjárművezetéskor pedálkezelés, főképp tartós igénybevételkor panaszt okoz, így a felperes a munkáját a baleset folytán elszenvedett sérülései miatt ereje megfeszítésével tudja ellátni. Ennek százalékos mértékét az orvosszakértő valóban nem határozta meg, azonban nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a munkaképesség csökkenés általános mértékében találta megállapíthatónak a rendkívüli munkateljesítmény arányát, hiszen a felperes balesetből eredő munkaképesség csökkenése lábsérüléséből és pszichés állapotának romlásából ered, amelyek a munkaköréből eredő feladatainak ellátásában állandó korlátozást jelentenek a felperes számára. Mindamelllett a másodfokú bíróság nem találta alaposnak a felperes e körben előterjesztett csatlakozó fellebbezését, mert az orvos szakértő véleménye alapján az nem állapítható meg, hogy ez a korlátozás olyan mértékű, hogy a felperes kizárólag az ereje megfeszítése árán, rendkívüli munkateljesítménnyel tudja ellátni a munkakörét.

Az élelemfeljavítás címén fizetendő járadék a megállapított tényállás szerint a felperest mindaddig megilleti, amíg a sudeck syndroma fennáll. Ennek időtartama, gyógyulási ideje ma még nem állapítható meg, ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az e címen megállapított járadékfizetési kötelezettség záró időpontjáról nem rendelkezett. Nyilvánvalóan a felperes kötelezettsége, hogy a gyógyulásának idejét az alperesnek bejelentse.

A felperes valóban elérte már a nyugdíjkorhatárt, azonban még nem nyugdíjas, ezért erre hivatkozással sem mentesülhet az alperes a járadékfizetési kötelezettség alól.

Alapítanul kifogásolja az alperes fellebbezésében az I.R. részére 2 hónapra kifizetett, összesen 140.000 forint munkadíjat. A perben a felperes bizonyította, hogy munkavégzésre képtelen volt több mint 2 hónapon keresztül, ezért annak állítása, hogy az üzletmenet biztosítása érdekében alkalmazottat kellett igénybe vennie, nem ellentétes az általános élettapasztalattal. Állítását a tanúvallomásaival bizonyította is a felperes, ezért az alperes ezen összeg megfizetése alól a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése szerint nem mentesíthető.

Nem találta teljesíthetőnek a másodfokú bíróság a felperes csatlakozó fellebbezését a nem vagyoni kártérítés összegének felemelése, és a háztartási kiségitéssel kapcsolatos költségtérítésre vonatkozó részében sem.

Az elsőfokú bíróság a felperest ért nem vagyoni hátrányokat teljes körűen vette figyelembe, és mindezeket mérlegelve, helyesen határozta meg a nem vagyoni hátrányok kiegyenlítésére alkalmas pénzbeli előny összegét is, a baleset időpontjában irányadó ár és értékviszonyok alapulvételével. Nem merült fel a másodfokú eljárásban olyan ok, amely az így megállapított kártérítési összeg felemeléséhez alapul szolgálhatott volna.

Nem teljesíthető a háztartási kiségitéssel kapcsolatos többletköltség címén előterjesztett kereset sem, hiszen a felperes még előadást sem tett arra, hogy milyen háztartási munka elvégzésére képtelen, illetőleg melyek voltak azok a háztartási munkák, amelyeket - a háztartásbeli házastársa mellett - a balesetet megelőzően ő végzett, és amelyeket most már nem képes elvégezni.

Részben alaposnak találta a másodfokú bíróság az alperesnek a perköltség viselésére vonatkozó fellebbezési támadását.

Tévesen alkalmazta az elsőfokú bíróság a Pp. 80. §-ának (2) bekezdésében megállapított, a kártérítés iránti perekben alkalmazandó költségviselési szabályt. A Pp. rendelkezése szerint, ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegéléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítelt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan eltúlzottnak.

A törvény rendelkezéséből tehát az következik, hogy az ellenfelet - adott esetben az alperest - a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére lehet kötelezni. Ez pedig azt jelenti, hogy a kereset sikeressége erejéig lehet marasztalni az ellenfelet, ugyanakkor nem kell figyelembe venni a kereset sikertelensége esetére az ellenfélnek járó perköltség összegét. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a felperesi képviselő részére megállapított ügyvédi munkadíj összegénél a 7.644.000 forint összegű leszállított kereseti kérelmet vette figyelembe. Ezzel szemben a törvény idézett rendelkezése szerint a Pp. 24. §-a (2) bekezdésének a) pontja értelmében a járadék 12 havi összegének megfelelő 516.000 forint, a megítélt 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, és az

1.160.796 forint vagyoni kártérítés az az összeg, amely a pertárgy értékénél irányadó, azaz 5.676.796 forint alapulvételével illeti meg a felperes képviselőjét a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése szerint az 5 %-os munkadíj, ami 238.800 forint. Figyelemmel arra, hogy a felperes képviselője általános forgalmi adó alany, az IM rendelet 4/A. §-a alapján ÁFÁ-val növelt összegben kell a munkadíjat megfizetni, ami 340.600 forint.

Részben értett egyet a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésével a szakértői költségek viselésére vonatkozóan. Helytállóan állította az alperes fellebbezésében, hogy a gépjármű balesetkori forgalmi értékét nem vitatta, azonban vitatta az automata sebességváltóval kapcsolatos követelést, így a gépjármű szakértő kirendelésére az alperes pervitele miatt is szükség volt. A másodfokú bíróság ezért mérlegeléssel a gépjármű szakértő munkadíjának fele részében állapította meg az alperes díjfizetési kötelezettségét, és az elsőfokú bíróság által megállapított 86.026 forint állam által előlegezett költség tekintetében az alperes marasztalását 67.026 forintra leszállította.

A kifejtett indokokra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a per főtárgyára vonatkozó fellebbezett részében helybenhagyta, míg a felperes részére fizetendő perköltség összegét leszállította.

A másodfokú eljárásban a felperes nagyobb részben lett pervesztes, a fellebbezése is nagyobb pertárgyértéket érintett, azonban az alperesnek - figyelemmel arra, hogy az alperes képviselője a tárgyaláson nem jelent meg - alacsonyabb összegű költsége merült fel a másodfokú eljárásban, ezért a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett az ítélőtábla, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségét mindegyik fél maga viseli.

A felperes személyes költségmentességben részesült, az alperes személyes illetékmentes, ezért a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. §-ának (1) bekezdése értelmében a sikertelen fellebbezésekkel felmerült le nem rótt másodfokú eljárási illeték a rendelet 14. §-a értelmében az állam terhén marad.

P é c s, 2009. június 18.

dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. előadó bíró, dr. Hrubí Adrienn s.k. bíró